

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum VII. Cum Apostolica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Excipe ſecundò. Quòd in negotijs, valde arduis Conventus conſilium requiri debet, niſi cauſa rationabilis excuſet, quòd minus requiratur, ſecundùm Sylv. *cit. loc.* vel niſi conſuetudo præſcripta alicubi ſit, ut Prælati, ne in his quidem Conventus totius, ſed aliquorum tantùm v. g. ſeniorum, ſeu majorum conſilium requirat. Quà ratione Abbas ait *hic n. 4.* quòd per conſuetudinem creatio Monachi ad ſolum Prælatum pertinere poſſit, licet ſecus ſit de jure communi, propterea, quòd ſingulorum intereſſe videatur, quinam in Conventum recipiantur.

CAPITULUM VII.

Cum Apoſtolica.

PARAPHRASIS.

Inter Capitulum S. Stephani, & Monachos de Platea controverſia orta fuit, ſuper decimis, in qua compromiſſum eſt in Archipreſbyterum, & Magiſtrum Scholarum. Bituricenſes Monachi propoſuerunt decimas ſibi à quodam milite donatas, & donationem ab Archiepiſcopo Bituricenſi, tanquam Diœceſano, confirmatam fuiſſe, ideòque ipſos auctoritate S. Hieronymi defendendos, qui ad Damafum ſcripſit, (ſicuti Gratian. refert in *c. ult. cauſa 16. q. 1.* quamvis in ſcriptis Hieronymi non reperiatur) ſi aliqua fuerint malè detenta à Laicis, quæ divini juris ſunt, & in uſum tranſeant Monachorum. Epifcopo præbente conſenſum, conſtabunt eis omnia perpetuâ firmitate; ſed pars adverſaria allegabat conſenſum Epifcopi abſque Cleri conſenſu non ſufficere ex Leonis I. auctoritate in *c. ſine exceptione ſz. cauſa 12. q. 2.* decernentis, ne quis Epifcopus de rebus Eccleſiæ quidquam donare, vel commutare, vel vendere audeat, niſi fortè aliquid horum faciat, ut meliora proſpiciat, & cum totius Cleri conſenſu, atque tractatu id eligat, quod ſit pro-

ſe futurum Eccleſiæ. His utrinque allegatis dubitârunt arbitri, & Innoc. conſuluerunt, ſi decimas, quas Laicus detinebat, Eccleſiæ conferat, num ad confirmandam donationem Epifcopi auctoritas ſine Cleri conſenſu ſufficiat. Reſpondet Papa, Laicum decimarum detentorem monendum eſſe, ut eas Eccleſiæ reſtituat, ad quam de jure ſpectant; ſin autem induci non poſſit, & alteri Eccleſiæ, præſertim Religioſo Conventui, donare conſentiat, donationem cum Diœceſani conſenſu perpetuò firmam fore, nam auctoritates, ſeu Canones allegati, licet diverſi ſint, non tamen adverſi, ſeu contrarij; cum aliud ſit alienare rem, quæ ab Eccleſia poſſidetur, aliud verò rem, quæ à Laico detinetur, ad uſum Eccleſiæ revocate. In alienatione illa Epifcopi conſenſus ſine Cleri conſenſu non ſufficit juxta Leonis I. Canonem. At verò in revocatione ſecundùm Hieronymi ſententiam, ſufficit conſenſus Epifcopi, cum etiam per hanc revocationem Eccleſiæ conſulatur. Accedit in Conſilio Lateranenſi ſub Alex. III. inhibitu fuiſſe, ne perſona ſeculari Eccleſiæ, aut decimas ſine Epifcopi conſenſu à Laicis accipiant, quâ loquendi formâ per obliquum indicatur, Epifcopi conſenſum ſufficere; id verò de ijs decimis intelligendum, quæ Laicis in feudum perpetuum conceſſæ ſunt.

SUMMARIUM.

1. *Cum Diœceſani conſenſu, nihil requiſito Capitulo, poteſt monaſterium v. g. retinere decimas, in feudum Laico conceſſas, ante Conſilium Lateranenſe, & hic, & nunc monaſterio traditas.*
2. *Argumentum à ſpeciali ad ratiò excludendum aliud ſpeciale, ſive, ut alij loquuntur, argumentatio ad ſenſum contrarium in jure efficax eſt.*

Ee

Notan-

Notandum primum. Si Laicus decimas, quas in feudum à Prælato Ecclesiastico habet, ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. acceptas, velit alteri Ecclesie, vel monasterio, à quo feudum non recognoscit, assignare, id fieri potest cum Diocesani consensu, etiam non requisito consensu Capituli. Ratio redditur in textu, quia hæc non censetur alienatio, sed potius revocatio rei Ecclesiasticæ ad Ecclesiam saltem universalem, ad quam principaliter spectat, prout annotavit *Suarezius* 10. 1. de religione lib. 1. de divino cultu c. 26. n. 13. Oportet tamen distinguere; vel enim Laicus ante Lateranense Concilium decimas iuste obtinuit à Prælato in feudum datas, vel detinuit iniuste. Hoc posteriore casu moneri, & si fieri possit, induci debet, ut eidem Ecclesie, ad quam de jure pertinent, restituat; sin autem adduci non possit, tunc Episcopus loci consentire potest, ut alteri Ecclesie, vel monasterio donentur, cum præter decimarum jus apud aliquam Ecclesiam, aut monasterium esse, quàm apud Laicum; & ideo altera Ecclesia, ad quam decimæ de jure pertinerent, propter bonum publicum, & auctoritatem Prælatorum Ecclesiasticorum rationabiliter contenta esse debet, sicuti si miles calicem consecratum abstulisset ex Ecclesia aliqua, & vel non posset, vel nollet eidem restituere, induci posset cum Episcopi consensu, ut alteri Ecclesie daretur *argum. hujus textus*. Sin autem decimas iuste, & cum legitimis requisitis, accepit in feudum, tunc iterum distinguendum. Vel enim eas reddere vult Ecclesie proprietarie, à qua habet, & potest suo arbitratu, etiam non requisito Episcopo. *argum. c. 2. S. sanè de decimis in 6. ubi Gl. tradit*; sin verò alteri Ecclesie, aut loco Religioso, Episcopi consensus accedere debet, prout habetur *in cit. S. sanè c. 3. de privilegijs* propterea, quòd Laici de rebus Ecclesiasticis, cujusmodi est jus decimarum, absque Prælati Ecclesiastici auctoritate disponendi facultatem nullam habent *c. 1. & sequenti-*

bus causa 16. q. 7. At verò post Lateranense Concilium Prælati præter Romanum Pontificem, concessum non est, decimas in feudum dare Laicis, quam ob rem, si cognitum sit, post illud tempus decimas Laico sine Romani Pontificis consensu datus fuisse, eas Laicus omnino restituere debet Ecclesie, ad quam pertinent. Verum tamen si particulari Ecclesie illi, ob quamcunque causam, etiam injustitiam, & violentiam Laici, restitutio facienda non sit, tunc in alteram Ecclesiam, maxime monasterium, seu Religiosorum congregationem, cum Episcopi auctoritate transferri posse colligitur ex textu *hujus cap. c. ult. causa 16. q. 1.*

Notandum secundò. Efficax in jure est argumentum, quòd dici solet à speciali ad tacticè excludendum aliud speciale, illud vocari solet argumentatio ad sensum contrarium. Si enim legislator de uno affirmavit, de altero præterito indirectè negasse censendus est, quando ita materia comparata est, quòd etiam alterum expressisset, nisi excludere voluisset, ut in proposito exemplo, cum Concilium Lateranense in translatione decimarum à Laico ad Ecclesiam, vel monasterium Episcopi consentium dixerit esse necessarium, nullà factà mentione Cleri, indirectè censetur negasse consentium Cleri necessarium esse. Verum tamen si ex sensu contrario absurditas quadam sequeretur, aut alterius Legis correctio, tunc huic argumentationi locus non est, prout admonet *Gl. finalis in c. de multa 28. de præbendis*; quòd lex non censetur sublata, nisi ei expressè derogatum, seu revocatio expressa sit.

CAPITULUM VIII.

Tua nuper.

PARAPHRASIS.

Quæsitum fuit ex Innocentio III. num Episcopus, seu electus, cum Archidiacono sine Cathedrali Capituli consensu, 11